

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33812
Nom	Turisme i medi ambient
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1318 - Grau en Geografia i Medi Ambient	Facultat de Geografia i Història	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1318 - Grau en Geografia i Medi Ambient	634 - Turisme i medi ambient	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
PITARCH GARRIDO, DOLORES	195 - Geografia

RESUM

L'assignatura Turisme i Medi Ambient permet als alumnes de 4t curs del Grau en Geografia i Medi Ambient aprofundir sobre els següents temes:

- Interrelacions entre turisme i medi ambient, atenent tant als components naturals com humans i socials
- Estudi dels conceptes bàsics mediambientals: ecologia, desenvolupament sostenible, sostenibilitat ambiental, petjada ecològica
- Transcendència dels recursos ambientals en les activitats turístiques
- Identificació dels principals efectes de l'activitat turística sobre el medi natural
- Turisme sostenible

- Procediments de prevenció i correcció: l'auditoria ambiental, L'Agenda 21 Local i l'valuació d'impacte ambiental dels projectes turístics

L'objectiu general de l'assignatura és reflexionar sobre la relació entre el turisme i la qüestió ambiental, i sensibilitzar els alumnes sobre els problemes ambientals ocasionats per l'activitat turística. Així mateix, es pretén concienciar els alumnes sobre la importància del turisme sostenible com a forma de fer compatibles l'activitat econòmica turística i la protecció del medi natural.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha requisits previs. No obstant, es recomana als alumnes revisar els conceptes bàsics mediambientals i repassar els continguts de les assignatures sobre medi ambient i desenvolupament sostenible impartides en els cursos anteriors.

1318 - Grau en Geografia i Medi Ambient

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organització, planificació, gestió i avaluació.
- Comunicació oral i escrita en la llengua pròpia i coneixement d'una llengua estrangera.
- Resolució de problemes i presa de decisions. Disseny i gestió de projectes.
- Capacitat de treball individual.
- Capacitat de treball en equips de caràcter interdisciplinari.
- Habilitats en les relacions interpersonals i adaptació a situacions complexes.
- Compromís amb valors d'igualtat de gènere, interculturalitat, igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, cultura de la pau i valors democràtics, i solidaritat.
- Aprenentatge autònom, creativitat, capacitat d'iniciativa i esperit emprenedor. Capacitat de resoldre situacions imprevistes.
- Motivació per la qualitat en el treball, responsabilitat, honestat intel·lectual.
- Habilitats d'investigació.
- Capacitat de comunicar-se de manera efectiva amb no experts en el tema.
- Metodologia i treball de camp.

- Tècniques d'informació geogràfica com a instrument de coneixement i interpretació del territori i del medi ambient.
- Dimensions temporal i espacial en l'explicació dels processos socials i territorials i mediambientals.
- Gestió territorial i mediambiental. Integració de les esferes social, econòmica i ambiental sota l'enfocament del desenvolupament sostenible.
- Participació en el disseny i la implantació de polítiques ambientals, així com en l'avaluació de l'impacte ambiental de projectes, plans i programes.
- Adquirir els coneixements bàsics per a l'anàlisi i la interpretació dels riscos ambientals i per a la participació en els plans de prevenció de riscos.
- Adquirir els coneixements bàsics per a l'anàlisi i el diagnòstic de les polítiques públiques relacionades amb els aspectes geogràfics del medi ambient.
- Relació del medi natural amb l'esfera social i humana.
- Anàlisi i valoració dels paisatges des d'una perspectiva espaciotemporal.
- Adquirir les tècniques bàsiques per al treball de camp en geografia i de manera singular la lectura i interpretació geogràfica del paisatge.

- Conèixer la complexitat de relacions entre l'activitat turística i el medi ambient, atenent a les seues mútues influències en positiu i en negatiu.
- Analitzar els fenòmens que intervenen en el disseny dels distints tipus de turisme i valorar adequadament el seu impacte ambiental.
- Dominar la terminologia i conceptes bàsics mediambientals.
- Comprendre la noció de turisme sostenible.
- Desenvolupar la capacitat de proposar estratègies que permeten harmonitzar turisme i medi ambient.
- Adquirir habilitats relacionades amb el diagnòstic i l'avaluació d'impacte ambiental dels projectes turístics.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció: turisme i medi ambient

- Aproximació general a la complexitat d'interrelacions entre turisme i medi ambient
- Introducció al concepte de turisme i principals elements
- Agents de l'activitat turística: el turista, empreses i indústries turístiques, administració pública i comunitat local

2. Lactivitat turística: evolució, factors, tipologia

- Desenvolupament del turisme: precedents, desencadenants i evolució històrica
- La massificació del turisme: causes
- Els recursos turístics: definició i classificacions
- El producte turístic
- Tipus de turisme: turisme en espais litorals, turisme en espais rurals, turisme en àrees urbanes i metropolitanes, turisme en àrees de muntanya, turisme en espais naturals protegits i turisme en espais corporatius doci

3. Impacte territorial del turisme: medi ambient, economia i societat

Examen de l'impacte de l'activitat turística sobre el territori, especialment sobre el medi natural, l'economia i la societat, components bàsics del medi ambient:

- Conseqüències del turisme sobre el medi natural: impactes i problemes ambientals

4. El turisme sostenible

Introducció del concepte de turisme sostenible com a fórmula per integrar la promoció turística amb la protecció ambiental:

- Sostenibilitat ambiental o desenvolupament sostenible? Dues visions de la problemàtica ecològica
- La idea de responsabilitat ambiental aplicada al turisme: el turista com a ciutadà ecològic
- Antecedents del turisme sostenible
- Concepte, elements i modalitats de turisme sostenible
- Instruments per a mesurar la sostenibilitat del turisme i estratègies a nivell estatal, comunitari i internacional
- Exemples i estudis de cas

5. Procediments de diagnòstic, planificació i avaluació

Estudi dels principals instruments de diagnòstic, planificació i avaluació dels efectes mediambientals de l'activitat turística:

- Planificació i gestió del turisme sostenible: principis
- Eines de gestió ambiental:
 - a) Les polítiques ambientals: anàlisi econòmic de la contaminació del turisme, normes, impostos i subvencions a l'activitat turística. Estudis de cas: les eco-taxes
 - b) Lecoauditoria en els municipis turístics
 - c) L'Agenda 21 Local

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Altres activitats	15,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**ACTIVITATS PRESENCIALS:**

- Classes teòriques: s'explicaran els aspectes bàsics de cada tema, de tal manera que amb el treball personal i la participació activa, l'estudiant consolide l'aprenentatge autònom.
- Classes pràctiques: es dedicaran a l'anàlisi de casos pràctics i a la realització d'exercicis de forma individual i en grup.
- Seminaris monogràfics: destinats al debat i la reflexió sobre la base de lectures d'articles científics, notícies d'actualitat o documentals.
- Tutories individuals i col·lectives: per resoldre dubtes referents tant als continguts conceptuals de l'assignatura com a qüestions pràctiques.
- Activitats complementàries.

ACTIVITATS NO PRESENCIALS:

- Preparació de classes teòriques: suposa el treball diari de l'estudiant per a ampliar la informació a través de la bibliografia bàsica i les lectures complementàries.

- Treballs pràctics: exercicis individuals i en grup, que podran consistir en la resolució de casos pràctics, el disseny de projectes, la recerca d'informació en distintes fonts (web, premsa, etc.) o la redacció d'informes i memòries.
- Preparació de seminaris: lectura i anàlisi d'articles acadèmics o textos que seran comentats en classe i preparació d'exposicions orals.

AVALUACIÓ

La nota final es calcularà atenent al treball individual i en grup de l'estudiant, l'assistència a classe i la participació activa, segons el criteri següent:

- 40% Examen escrit, que es farà en la data que determine la Facultat. A més dels coneixements específics de l'assignatura, es valorarà l'expressió escrita.
- 45% Exercicis pràctics. Es faran principalment en classe però de vegades caldrà acabar-los en casa.
- 15% Otros

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Simancas, M. (ed.) (2016). La planificación y gestión territorial del turismo. Ed. Síntesis.
- VV.AA. (2001). Planificación y gestión del desarrollo turístico sostenible: propuestas para la creación de un sistema de indicadores. E https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/20506/1/Planificacion_gestion_sostenible_desarrollo_turistico_sostenible.pdf
- UN-World Tourism Organization (2014). Panorama OMT del turismo internacional-2014.
- BOSCH, R. (2001): Turismo y medio ambiente. Madrid: Centro de Estudios R. Areces.
- BUENDIA, J.D. y COLINO, J (2001): Turismo y medio ambiente. Madrid: Cívitas.
- ALONSO FERNÁNDEZ, J (2008) Geografía de los recursos y actividades turísticas. Madrid. Centro de estudios Ramón Areces.
- Pardo, C. J. (2013). Territorio y recursos turísticos: análisis geográfico del turismo en España. Ed. Ramón Areces, Madrid.
- UN-World Tourism Organization (2015). Annual Report 2014. WTO. <http://www2.unwto.org/annualreport2014>
- BENGOCHEA, A. et al. (2006): Actividad turística y medio ambiente. Oviedo: Septem.
- EUROPEAN UNION (2013). Herramienta del Sistema Europeo de Indicadores Turísticos para Destinos Sostenibles. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones de la Unión Europea. <http://www.pallarsjussa.cat/imatges/2014/etis.pdf>

- Pitarch-Garrido, M.D. (2019): Turismo y Medio Ambiente, Ed. Tirant lo Blanch, Valencia
- VERA, F. (coord.) (2011): Análisis territorial del turismo y planificación de destinos turísticos. Valencia: Tirant lo Blanch.

Complementàries

- Raftopoulos, M. (2020). Rural CommunityBased Tourism and its Impact on Ecological Consciousness, Environmental Stewardship and Social Structures. *Bulletin of Latin American Research*, 39(2), 142-156
- Wang, J., Huang, X., Gong, Z., & Cao, K. (2020). Dynamic assessment of tourism carrying capacity and its impacts on tourism economic growth in urban tourism destinations in China. *Journal of Destination Marketing & Management*, 15, 100383.
- Ivars-Baidal, J., & Rebollo, J. F. V. (2019). Planificación turística en España. De los paradigmas tradicionales a los nuevos enfoques: planificación turística inteligente. *BAGE: Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, (82), 7.
- Sisneros-Kidd, A. M., Monz, C., Hausner, V., Schmidt, J., & Clark, D. (2019). Nature-based tourism, resource dependence, and resilience of Arctic communities: Framing complex issues in a changing environment. *Journal of Sustainable Tourism*, 27(8), 1259-1276.
- Ivars-Baidal, J. A., Celdrán-Bernabeu, M. A., Mazón, J. N., & Perles-Ivars, Á. F. (2019). Smart destinations and the evolution of ICTs: a new scenario for destination management?. *Current Issues in Tourism*, 22(13), 1581-1600.
- Ivars-Baidal, J., García Hernández, M., & Mendoza de Miguel, S. (2019). Integrating Overtourism in the Smart Tourism Cities Agenda.
- Oviedo-García, M. Á., Vega-Vázquez, M., Castellanos-Verdugo, M., & Orgaz-Agüera, F. (2019). Tourism in protected areas and the impact of servicescape on tourist satisfaction, key in sustainability. *Journal of Destination Marketing & Management*, 12, 74-83.
- Alola, A. A., Alola, U. V., & Saint Akadiri, S. (2019). Renewable energy consumption in Coastline Mediterranean Countries: impact of environmental degradation and housing policy. *Environmental Science and Pollution Research*, 26(25), 25789-25801.
- Akadiri, S. S., Akadiri, A. C., & Alola, U. V. (2019). Is there growth impact of tourism? Evidence from selected small island states. *Current Issues in Tourism*, 22(12), 1480-1498.
- Merli, R., Preziosi, M., Acampora, A., Lucchetti, M. C., & Ali, F. (2019). The impact of green practices in coastal tourism: An empirical investigation on an eco-labelled beach club. *International Journal of Hospitality Management*, 77, 471-482.